

[kop] Ik ben 3 (-plus)!

Kinderdagverblijf Okidoki en peuterspeelzaal Pippeloën Peuters van de 's-Gravenzandse Kinderopvang Stichting, werken sinds 2002 samen in een bijzonder initiatief: de 3-Plus Groep. De drie-jarige peuters uit beide organisaties komen drie keer per week bij elkaar voor een aanbod van extra taalstimulering. Het team geeft invulling aan dit aanbod met het voorleesprogramma: 'Ik ben Bas!'. De 3-Plus Groep is onderdeel van de samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaal in het kader van de Brede School in 's Gravenzande.

[tussenkop] Achtergrond

De teams van Okidoki en Pippeloën Peuters constateerden dat peuters vanaf hun derde jaar op zoek gaan naar nieuwe uitdagingen. Zowel het dagverblijf als de speelzaal kon daar in de bestaande situatie niet goed in voorzien. Intussen stuurde de gemeente 's-Gravenzande aan op samenwerking tussen de diverse jeugdvoorzieningen in de gemeente, waaronder ook de kinderopvang en de peuterspeelzalen. Voor Okidoki en Pippeloën reden om de koppen bij elkaar te steken. Door peuters van beide organisaties samen te voegen in één groep ontstond de '3-Plus Groep'; een groep met en voor nieuwe uitdagingen.

Bij de start gaan de leidsters op zoek naar een programma waarmee zij hun opdracht kunnen waarmaken. Het besluit is dan al genomen dat 'taalstimulering' zwaar weegt bij de keuze voor een aanpak. Dankzij een actief gemeentelijk VVE-beleid is het mogelijk om het voorleesprogramma 'Ik ben Bas!' in te zetten. En zo kan de nieuwe 3-Plus Groep aan de slag, met nieuwsgierige peuters, enthousiaste leidsters en gericht werkmateriaal.

In dezelfde periode start bij de (toen nog) Zuidhollandse Ondersteuningsorganisatie Kinderopvang / ZOK een project rondom samenwerking tussen kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. De organisaties in 's Gravenzande melden zich direct bij dat project aan. Zo zijn ze voorzien van actuele informatie en ondersteuning.

[tussenkop] Pedagogische visie en aanpak

'Op de peuterspeelzaal willen wij het kind helpen bij het ontdekken van nieuwe mogelijkheden. Het kind maakt zelf, op eigen kracht, een groeiproces door; de leidster zal met betrokkenheid het kind stimuleren bij het verkennen van zijn grenzen en het vinden van nieuwe wegen'. Dit pedagogisch uitgangspunt is afkomstig van Pippeloën Peuters, maar wordt als uitgangspunt voor de 3-Plus Groep door alle medewerkers gedragen. Door de combinatiegroep kunnen de kinderen met leeftijdgenoten en met spelmaterialen spelen, afgestemd op hun behoeften en mogelijkheden. Ook de jongere kinderen die achterblijven in dagverblijf en peuterspeelzaal hebben door het tijdelijk vertrek van de drie-jarigen even de mogelijkheid om met leeftijdgenoten te zijn. Dat geeft een rust die prettig is voor de kinderen én de leidsters.

Sinds maart 2003 krijgen de 3-plussers het voorleesprogramma *Ik ben Bas!* aangeboden, een programma voor kinderen van 2 tot 7 jaar. De woordenschatontwikkeling vanuit de belevingswereld van de kinderen staat hierin centraal. Hoewel het programma oorspronkelijk is opgezet voor autochtone kinderen, is het bruikbaar voor de algemene taalontwikkeling van alle kinderen. De vier kinderen die apart met Ingrid meegaan krijgen vanuit deze methodiek een gericht programma aangeboden.

De teams van peuterspeelzaal en dagverblijf zijn enthousiast over het programma. Door de aparte 3-Plus Groep is er gerichte aandacht voor de ontwikkelingsfase van de drie-jarigen. De leidsters merken dat de kinderen door de nieuwe uitdagingen zelf ook andere activiteiten gaan ondernemen. Het voorleesprogramma versterkt dit effect. Het biedt de leidsters bovendien houvast en structuur voor het speciale aanbod aan deze groep.

De 3-Plus Groep is gehuisvest in een van de ruimtes in een Brede School-gebouw. Dit biedt kansen voor een samenwerking met de basisschool, die zeer gewaardeerd wordt. De mogelijkheid om

schoolmaterialen te gebruiken creëert net wat meer uitdaging, waar sommige kinderen ook duidelijk behoefte aan blijken te hebben.

Om de ouders op de hoogte te stellen van de nieuwe 3-Plus Groep, organiseren Pippeloën Peuters en Okidoki een gezamenlijke ouderavond. De reacties op de plannen zijn over het algemeen positief. Eén ouder is bang dat het aanbod te schools wordt. De leidsters hebben duidelijk gemaakt dat dit zeker niet de bedoeling is; alles gaat op een speelse manier. Bovendien is de 3-Plus Groep geen verplichting. Kinderen die niet willen of die er nog niet aan toe zijn, hoeven niet; de kinderen mógen naar de aparte groep.

Maar ook de peuters zijn enthousiast over de 3-Plus Groep. Ze vinden het leuk en gaan er graag naartoe. De ouders merken dat hun kinderen meer en duidelijker vertellen over wat ze doen op de groep. Ouders verklaren de vooruitgang bij hun kind vooral door de invoering van het taalprogramma. De meerwaarde van de aparte 3-Plus Groep wordt door de ouders als minder van invloed ervaren omdat zij er nooit direct mee te maken hebben; de kinderen wisselen van locatie binnen de opvangtijd en worden dus nog steeds op hetzelfde adres gebracht en gehaald.

[tussenkop] De dagelijkse praktijk

De 3-Plus Groep bestaat uit zestien kinderen met twee leidsters en een stagiair. Eén leidster is van dagverblijf Okidoki, evenals de stagiair. Leidster Ingrid is door peuterspeelzaal Pippeloën Peuters speciaal aangesteld als VVE-leidster. Ook Elly, coördinator VVE en leidinggevende van de Stichting Peuteropvang Paraplu waar Pippeloën onder valt, is regelmatig aanwezig bij deze groep als derde leidster. Er zijn acht peuters van Pippeloën en acht peuters van Okidoki. De groep komt bij elkaar in de peuterspeelzaal op maandag, dinsdag en donderdag. Op woensdag en vrijdag draait de 3-Plus Groep alleen voor de kinderen van Pippeloën; Okidoki heeft op deze dagen onvoldoende drie-jarigen om de groep te vullen.

Om 09.00 uur komen de kinderen van Okidoki binnen en start het twee uur durende programma. Ze hebben dan al een korte wandeling vanaf het dagverblijf achter de rug. De leidsters starten altijd met alle peuters in één groep, soms aan de hand van een boekje, soms door samen te praten over een prent of door aandacht te besteden aan wat de kinderen hebben meegemaakt.

Na deze gezamenlijke start neemt VVE-leidster Ingrid vier kinderen apart. Met hen gaat zij gericht aan de slag met een speciaal programma. Vooral de kinderen die extra taalstimulering nodig hebben worden hiervoor uitgenodigd. Het is geen verplichting voor de peuters, het gaat er vooral om dat ze een leuke ochtend hebben; het moet leuk zijn en blijven. De leidsters letten er wel op dat het niet altijd dezelfde peuters zijn die meedoen aan het programma. Gedurende de ochtend neemt Ingrid twee keer een groepje van ongeveer vier kinderen apart.

Ondertussen zitten de andere kinderen bij elkaar en knutselen, praten, tekenen of doen spelletjes. Soms gebeurt dit in subgroepjes, soms met de groep als geheel. Vandaag worden twee subgroepjes gevormd. Bouwmaterialen verschijnen op tafel. De kinderen spelen en praten met elkaar, en doen allemaal mee. Bij ieder groepje zit een leidster, enigszins op afstand. Alleen als het nodig is of als ze gevraagd wordt, bemoeit ze zich met de groep.

Het groepje dat met Ingrid is meegegaan gaat aan tafel zitten en daar heeft zij kaartjes waarmee ze woordspelletjes doet met de kinderen. Ze stelt vragen: 'Waar zet mama bloemetjes in?' De kinderen kunnen het kaartje met de vaas pakken, maar zo makkelijk blijkt dat niet te zijn. Eén kind zegt 'Pakje' en pakt een kaartje met een pakje erop. Ingrid vraagt door en uiteindelijk pakt een kindje de kaart met een vaas erop. 'Ja, daar doet mama bloemetjes in'. Ingrid helpt en stuurt de kinderen als ze merkt dat het moeilijk is. Als het makkelijk gaat, gaat ze snel weer door en prijst de kinderen dat ze het zo goed weten.

Ingrid zorgt voor wisselende beurten, zodat alle vier de peuters betrokken zijn en blijven. Voor sommige kinderen is het erg moeilijk. Ze zijn snel afgeleid en kijken om zich heen. Ingrid blijft proberen om ook hen te betrekken, ook al gaat dat moeizaam. Op deze wijze wordt ongeveer een half uur van de ochtend gevuld met het groepje peuters. Daarna gaan ze weer terug naar de grote groep.

[tussenkop] Organisatie en financiering

De 3-Plus Groep draait in een gebouw waarin basisschool, BSO en peuterspeelzaal gezamenlijk een Brede School vormen. Voor de BSO en de peuterspeelzaal is een aparte ingang. De peuterspeelzaal zit tijdens schooluren in de twee BSO-lokalen; na schooltijd neemt de BSO de ruimte weer over. De BSO / peuterspeelzaal is door een deur gescheiden van het onderwijsgedeelte. De deur is echter niet op slot; BSO- en peuterleidsters maken gebruik van materialen en lokalen als dat nodig is. Deze samenwerking werpt duidelijk vruchten af, bijvoorbeeld in de herfstvakantie. De onderbouw van de basisschool heeft twee weken herfstvakantie, waardoor de BSO gedurende die tijd de hele dag open is. Eén lokaal wordt nu gebruikt voor de BSO en één lokaal voor de peuterspeelzaal. De 3-Plus Groep verhuist tijdelijk naar één van de schoollokalen die leeg staat in verband met de vakantie. Men mag zonder overleg en naar eigen behoefte deze ruimte gebruiken. De afspraken over het gezamenlijk gebruik zijn gemaakt en iedereen weet wat de gedragsregels zijn.

De gemeente 's-Gravenvande is eigenaar van het Brede School-gebouw. De 's-Gravenvandse Kinderopvang Stichting huurt de BSO-ruimte van de gemeente; Pippeloën is onderhuurder voor de peuterspeelzaaluren. De 3-plus groep maakt incidenteel gebruik van het tweede BSO-lokaal; hiervoor hoeft niet betaald te worden. De VVE-leidster die speciaal voor dit aanbod is aangetrokken, ontvangt haar salaris van de Kinderopvang Stichting. Om haar een aantrekkelijk dienstverband te bieden, heeft zij een combinatiefunctie waarbij zij in de schoolweken 10 uur voor Pippeloën Peuters werkt en 19 uur als BSO-leidster voor de kinderopvang. De 's-Gravenvandse Kinderopvang Stichting ontvangt een financiële vergoeding van de gemeente uit VVE gelden.

Onder leiding van een medewerker onderwijsadvies is indertijd gekozen voor *Ik ben Bas!* voor de hele gemeente 's-Gravenvande. Het basisonderwijs, de kinderopvang en de peuterspeelzalen gaan met deze methode werken. Alle partijen onderschrijven als voordelen van dit programma dat de woordenschatontwikkeling vanuit de belevingswereld van kinderen centraal staat en dat het interessant is voor alle kinderen, met of zonder specifieke achterstand. Daarbij geeft het programma een 'doorgaande lijn' door het materiaal in drie opeenvolgende reeksen aan te sluiten op de leeftijdsgroep 2 – 3 jaar, 4 – 5 jaar en 6 – 7 jaar. In 's-Gravenvande past dit prima bij de gemeentelijke insteek van samenwerking en afstemming tussen de diverse voorzieningen.

Sinds 1 juni 2004 vormen de Stichting Peuteropvang Paraplu en de Stichting kinderopvang Okidoki, gezamenlijk de 's-Gravenvandse Kinderopvang Stichting en vallen zij onder één bestuur en één directie. Dit is conform het beleid van de gemeente 's-Gravenvande, die steeds de wens heeft ondersteund van één aanbieder voor alle kinderen tussen 0 – 13 jaar op verschillende locaties ('kindercentra'). Nauwe samenwerking met het basisonderwijs is daarbij essentieel.

[tussenkop] Meer informatie

Stichting Peuteropvang Paraplu: Elly Aalbrecht, paraplu@okidoki-kdv.nl